

ICOM Suomen komitea ry:n strategia 2018 - 2022

SISÄLLYSLUETTELO

ICOM Suomen komitea ry:n strategia 2018 - 2022	1
SISÄLLYSLUETTELO	1
ICOM Suomen strategia 2018 - 2022	2
Maailman suurin museoalan verkosto	2
Visio 2022	2
Missio	2
Arvot	2
Independence	3
Integrity	3
Professionalism	3
ICOM Suomen toiminta ja strategiset tavoitteet	3
Osallistu! Jäsenpalvelut	3
Suoraselkäisyys- museoetiikka	4
Verkostoidu! Kansainvälinen toiminta	4
Kansainvälisyyttä ei voi hoitaa kotisohvalta! Edustajat kansainvälisessä toiminnassa	5
Kansainvälinen museopäivä	5
Museopalkinnot ja museogaala	5
Seminaarit ja julkaisut	6
Kulttuuriperinnön suojelu	6
Laittoman maastaviennin estäminen (Fighting Illicit Traffic).	6
Omistusoikeuskiistojen selvittely (Art and Cultural Heritage Mediation)	7
Museoiden hätätilanneohjelma (Museums Emergency Program)	7
ICOM Suomi vaikuttaa. Neuvottelukunnat ja työryhmät	7
Viestintä	7
Työryhmä	8
Lisätietoja	8

ICOM Suomen strategia 2018 - 2022

ICOM Suomen komitea ry on museoalan luotettu ja aktiivinen tiedonlähde, toimija ja keskustelija. Jäsenilleen se on portti kansainväliseen museomaailmaan ja vahva tuki eettisissä kysymyksissä.

Tämä strategia selkiyttää ICOM Suomen vision ja ja mission sekä kertoo yhdistyksen toiminnasta. Yhdistyksen vapaaehtois pohjalta toimiva hallitus on vahvasti sitoutunut museoyhteisön sisäisen yhtenäisyyden edistämiseen ja kansainvälisen verkostoitumisen vahvistamiseen. Museot ja kulttuuriperintö saavat ansaitsemaansa painoarvoa yhteiskunnassa.

Maailman suurin museoalan verkosto

Kansainvälinen museoneuvosto ICOM (International Council of Museums) on riippumaton vuonna 1946 UNESCO:n yhteyteen perustettu asiantuntijajärjestö, joka sai mandaatikseen museoiden ja museo- ja kulttuuriperintöalan ammattilaisten edustamisen. Pariisissa päämajaansa pitävän järjestön tehtävänä on aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön vaaliminen ja kaikenlainen tiedon levittäminen sekä aktiivinen osallistuminen alan keskusteluun ja päätöksentekoon. Museoetiikan osalta ICOM on alan johtava toimija. Järjestöllä on noin 37 000 jäsentä 141 maassa. Vuonna 2017 oma kansallinen komiteansa oli 115 valtiolla. Lisäksi ICOMilla on 31 kansainvälistä erikoiskomiteaa, joihin kuuluu noin 42% jäsenistöstä.

Liittyessään ICOMiin museoammattilaiset liittyvät ensisijaisesti oman maansa kansalliseen komiteaan, jonka lisäksi he voivat halutessaan liittyä omaan erikoistumisalaansa liittyvään kansainväliseen komiteaan.

ICOM Suomi jalkauttaa kattojärjestön toimintaohjelmia ja tavoitteita suomalaisille museoammattilaisille ja museoille sekä edistää suomalaisten näkyvyyttä ja osallistumista kansainväliseen toimintaan.

Visio 2022

Yhdistyksen toiminnan ansiosta suomalaiset museot ja museoammattilaiset ovat aktiivinen ja tunnettu osa kansainvälistä museoverkostoa, ja museoita ja museoalan asiantuntemusta arvostetaan, huomioidaan ja tarvitaan Suomessa ja muualla. Museoalaa puolustaessaan ICOM kantaa suoraselkäisesti hitaan sivistyksen lippua tyhjien arpojen maailmassa!

Missio

Toimintansa kautta ICOM Suomi rohkaisee ja auttaa suomalaisia museoita ja museoammattilaisia verkostoitumaan Suomessa ja kansainvälisesti museoalan ja oman osaamisensa kehittämiseksi, vie suomalaisten korkeatasoista osaamista ulkomaille ja edistää eettistä keskustelua.

Arvot

Kansainvälisen ICOMin arvot ovat itsenäisyys, suoraselkäisyys ja ammattimaisuus (Independence – Integrity – Professionalism). ICOM Suomi toteuttaa näitä samoja arvoja.

Arvot on määritelty kansainvälisen ICOMin strategiassa näin:

Itsenäisyys

ICOM on järjestäytynyt demokraattisten periaatteiden mukaisesti ja toimittaa tehtävänsä avoimesti ja läpinäkyvästi. ICOM on valtioista riippumaton elin, joka ylläpitää muodollisia suhteita eri valtioiden, valtioiden välisten elinten, sekä niiden virastojen välillä. ICOM toimii kansainvälisesti, erillään valtioista, ja se on puolueeton poliittisesti ja taloudellisesti, eikä sillä ole muita näihin verrattavia intressejä. Itsenäisyys on ICOMin olennainen periaate ja arvo sekä kaikkein arvokkain voimavara.

Suoraselkäisyys

ICOM toimittaa tehtävänsä museotyön eettisen säännösten mukaisesti. Eettinen säännöstö on järjestön merkittävin sekä kauaskantoisin museoalan ammattimaisuuteen tähdännyt tekijä. ICOM kannustaa museoita ja museoammattilaisia omaksumaansa säännösten periaatteet, jos ne haluavat olla sen jäseniä.

Ammattimaisuus

Kansallisten ja kansainvälisten komiteoiden, eettisen säännösten, koulutusten, julkaisujen, vuosittaisten konferenssien, eri kansainvälisten sekä kansallisten komiteoiden projektien sekä samankaltaisten elinten kautta ICOM tukee museoiden ammattimaisuutta sen kaikissa muodoissa sekä tunnistaa tämän ammattimaisuuden käytännön tasolla kasvavan luonteen. Viimeisimmässä yhteistyöhankkeessaan ICOM toimitti johtotehtävää UNESCO:n ratifioimassa Recommendations on the Protection and Promotion of Museums and Collections, their Diversity and their Role in Society -sopimuksessa.

ICOM Suomen toiminta ja strategiset tavoitteet

Osallistu! Jäsenpalvelut

ICOM Suomi mahdollistaa jäsenistön osallistumisen kansainväliseen toimintaan. Sen lisäksi, että jäsenyys mahdollistaa maksuttoman pääsyn tuhansiin museoihin ympäri maailmaa, jäsenet pääsevät osaksi kansainvälistä museoyhteisöä. He saavat mahdollisuuden verkostoitumiseen mm. 31 kansainvälisen komitean ja lukuisten vuosittaisten konferenssien kautta. Jäsenyys mahdollistaa myös osallistumisen ICOMin kansainvälisiin tehtäviin. Jäsenet ovat sähköisesti ilmestyvä ICOM News -lehti, uutiskirje, on-line julkaisutietokanta, jäsenille tarkoitettu verkkoympäristö, jonka kautta muun muassa pääsee käsiksi ICOM Newsin kaikkiin vanhoihin numeroihin alusta eli vuodesta 1948 alkaen. Lisäksi jäsenistöllä on mahdollisuus saada tietoa tekijänoikeusasioista ICOM-WIPO -yhteistyön kautta. Jäsenyys myös avaa koulutusmahdollisuuksia Suomessa ja ulkomailla.

Hallitus myös hoitaa suomalaisjäsenistön jäsenmaksu ja -korttiasiat, tiedottaa kattojärjestön tapahtumista ja uutisista, tukee jäsenistöä valittujen edustajien osallistumista kansainväliseen toimintaan sekä toimii tiedotuskanavana kotimaan ja Pariisin välillä.

Strategiset tavoitteet

ICOM Suomen komitea ry:n toiminnan kautta jäsenet tuntevat jäsenedut ja hyödyntävät niitä tyytyväisinä. Hallitus tiedottaa aktiivisesti kattojärjestön toiminnasta ja edesauttaa suomalaisten kansainvälistymistä. Myös kotimaassa järjestetään jäsenistöä hyödyntävää toimintaa.

Suoraselkäisyys- museoetiikka

ICOMin luomat museotyön [eettiset säännöt](#) ovat sen toiminnan kulmakivi ja museoalan yhtenäisyyttä edistävä voima. Samalla ne lisäävät ammatin painoarvoa yhteiskunnassa ja kertovat yleisölle, mitä museoilta ja museoammattilaisilta voi odottaa. Säännöt asettavat vähimmäisvaatimukset museoiden ja niiden henkilökunnan ammattimaiselle toiminnalle ja ne toimivat yleisenä eettisenä ohjenuorana museoalan ammattilaisille. ICOMin jäsenet ovat sitoutuneet noudattamaan näitä sääntöjä. ICOM Suomen komitea ry on kääntänyt säännöt [suomeksi](#), järjestänyt aihepiiristä Museoetiikka 2.0 -seminaarin, jonka puheenvuoroista tehtiin myös verkkojulkaisu, sekä toimittanut suomeksi ja englanniksi julkaistun kirjoitussarjan, jossa museoalan johtavat asiantuntijat keskustelevat sääntöjen jokaisesta kohdasta.

Strategiset tavoitteet

Jäsenet omaksuvat eettiset säännöt hyödylliseksi työkaluksi arjen työssä, mutta oivaltavat, että ne eivät kuitenkaan estä luovia kokeiluja. ICOM Suomen tavoitteena on sääntöjen mukauttaminen Suomen oloihin.

Verkostoidu! Kansainvälinen toiminta

ICOM Suomen olennainen tehtävä on yhteyksien ylläpitäminen kattojärjestöön ja sitä kautta kansainvälisiin komiteoihin, sekä näiden toiminnasta tiedottaminen suomalaisjäsenille. Osallistumista kansainvälisten komiteoiden toimintaan ja konferensseihin tuetaan mm. vuosittaisten edustajavalintojen muodossa (kts alla).

ICOMin kansainväliset komiteat tekevät tutkimusta erityisaloillaan museoyhteisön eduksi. Ne keskustelevat ja heijastavat museo- ja kulttuuriperintöaloihin liittyviä asioita. Olennaisimmin keskustelu tapahtuu konferensseissa, joita on kymmenittäin joka vuosi, sekä niihin liittyvissä julkaisuissa. ICOM on asettanut yhdeksi strategiseksi tavoitteekseen jäsenten rohkaisemisen mukaan kansainvälisten komiteoiden toimintaan.

ICOM järjestää kolmen vuoden välein vaihtuvissa paikoissa ympäri maailman suuren yleiskonferenssin, jossa kaikki kansainväliset komiteat kohtaavat ja joihin sekä jäsenistöllä että ulkopuolisilla on mahdollisuus osallistua. Verkostoitumisen ja luentojen annin lisäksi yleiskonferenssit tarjoavat komiteoille mahdollisuuden yleiseen kulttuurivientiin esimerkiksi luentojen, iltavastaanottojen tai yritysten pr-tilaisuuksien kautta.

ICOM Suomen hallitus edustaa Suomea yleiskonferensseissa vähintään puheenjohtajan ja sihteerin voimin. ICOM Suomi myös maksaa koko järjestön hallituksessa ja kansainvälisten komiteoiden puheenjohtajina toimivien suomalaisjäsenten matkakustannukset oman komiteansa konferensseihin.

ICOM Suomen komitean olennaista kansainvälistä toimintaa on myös yhteistyö pohjoismaisten komiteoiden kanssa. Epämuodollinen mutta aktiivinen ICOM Nord -yhteisö kokoontuu vuosittain vaihtuvissa paikoissa ja järjestää jäsenistölle avointa toimintaa, jollainen oli esimerkiksi vuoden 2017 Difficult Issues -konferenssi Helsingborgissa.

Strategiset tavoitteet:

Kansainväliset komiteat tunnetaan, niihin on helppo liittyä ja suuri suomalaisista jäsenistä kuuluu johonkin komiteaan. Monet suomalaiset toimivat myös kansainvälisten komiteoiden hallituksissa. Konferensseihin osallistumista rohkaistaan. Tavoitteisiin päästään muun muassa tiedotusta tehostamalla. Olennaista on

myös jäsenistöstä valittavien edustajien ja puheenjohtajina toimivien suomalaisjäsenten matkakulujen korvaamisen jatkuvuus, joka riippuu paljolti OKM:n myöntämästä vuosittaisesta avustuksesta.

ICOM Suomen komitea ry:n hallitus osallistuu jokaiseen yleiskonferenssiin ja ICOM Nord -kokoukseen. Yleiskonferensseista tiedotetaan jäsenistölle kattavasti sekä etukäteen että jälkepäin tuloksista raportoiden. Mahdollisuuksia erilaiseen kulttuurivientiin konferenssien yhteydessä hyödynnetään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Tavoitteena on, että jäsenemme tunnistavat ICOMin kansainväliset konferenssit tärkeiksi museoalan verkostoitumismahdollisuuksiksi ja osallistuvat niihin.

Kansainvälisyyttä ei voi hoitaa kotisohvalta! Edustajat kansainvälisessä toiminnassa

ICOM Suomi valitsee edustajia osallistumaan kansainvälisten komiteoiden kokouksiin kattamalla osan konferenssiin osallistumisen kustannuksista. Matka-avustusten tarkoitus on tukea työelämässä toimivien jäsenten ammatillista kehittymistä ja kansainvälistä verkostoitumista. Edustajiksi voivat hakea ICOM Suomen henkilöjäsenet sekä yhteisöjäsenten edustajat.

Edustajien valinnoissa painotetaan toimintaa kansainvälisten komiteoiden hallituksissa tai ICOMin muissa luottamustehtävissä sekä hakemuksia, joissa osoitetaan edustajuuden tuoma hyöty joko oman museon, henkilökohtaisen ammatillisen osaamisen tai kotimaisen museoalan kehittämisessä.

Strategiset tavoitteet:

Jokaisessa aktiivisessa komiteassa on vähintään yksi suomalaisedustaja. Aktivoidaan joka vuosi 1-2 ensikertalaista ja valitaan vuosittain 1-2 opiskelijaedustajaa. Ollaan valmiita muuttamaan valintakriteerien painotuksia strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kansainvälinen museopäivä

Vuodesta 1997 lähtien ICOM on järjestänyt 18.5. kansainvälisen museopäivän, joka korostaa museoiden tärkeyttä yhteiskunnan kehityksessä. Teema vaihtuu vuosittain.

Suomen museoliitto vastaa tärkeitä järjestelyistä ja tiedotuksesta. ICOM Suomella on tiedon- ja materiaalinvälittäjän rooli.

Strategiset tavoitteet

Työnjako ICOM Suomen ja Suomen museoliiton välillä pidetään samana, mutta ICOM ottaa vahvempaa roolia tiedotuksessa sekä museoiden että yleisön suuntaan. Jäsenistölle annetaan mahdollisuus ilmoittaa tapahtumistaan ICOM Suomen kotisivuilla.

Voita! Museopalkinnot ja museogaala

ICOM Suomi ja Suomen museoliitto ovat myöntäneet vuosittaiset museopalkinnot vuodesta 2013 lähtien. Ne ovat Vuoden museo -palkinto ja Vuoden museojulkaisu. Lisäksi palkintolautakunta jakaa Erikoispalkinnon. Palkintolautakunta koostuu seitsemästä jäsenestä, joista neljä jäsentä valitsee ICOM Suomi ja kolme Suomen museoliitto. Lautakunta nimetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan puheenjohtajan nimeää ICOM Suomen hallitus. Lautakunnan työn koordinointi-, hallinto-, sihteeri- ja muista käytännön palveluista huolehtii Suomen museoliitto. Suomen museoliitto vastaa myös palkinnon

jakamiseen liittyvistä kustannuksista mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Palkinnot jaetaan vuosittain valtakunnallisten museopäivien yhteydessä järjestettävässä suuressa museogaalassa.

Strategiset tavoitteet

Työnjako ICOM Suomen ja Suomen museoliiton välillä pidetään samana, mutta ICOM ottaa vahvempaa roolia viestinnässä sekä museoiden että yleisön suuntaan.

Keskustele! Seminaarit ja julkaisut

ICOM Suomi järjestä koulutus-, keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia. Museoammattilaisten keskinäinen ja museoalan ja muiden alojen välinen vuoropuhelu edistää ICOMin tavoitteita alan kehittämisessä, osaamisen lisäämisessä ja verkostojen rakentamisessa. ICOM Suomi voi paitsi toteuttaa itse tilaisuuksia, olla mukana yhteistyössä tilaisuuksien ja julkaisujen toteuttamisessa. ICOMin vahvuus on jäsenistön tuntemuksessa sekä sisältöjen etsimisessä ja tuottamisessa sen verkostojen kautta myös kansainvälisesti.

Strategiset tavoitteet

ICOM Suomen komitean resursseihin ja rooliin sopivia toimintamuotoja ovat yhdessä muiden toimijoiden kanssa (esim. Suomen museoliitto, museologian oppiaineet) toteutetut seminaarit, koulutustilaisuudet ja julkaisut, pienet keskustelu- tai esitelmätilaisuudet oman vuosikokouksen tai muiden museoalan tapahtumien yhteydessä sekä ulkomaisten asiantuntijaluennoitsijoiden etsiminen museoalan tilaisuuksiin. Tilaisuudet voivat olla suunnattuja joko pelkästään jäsenistölle tai avoimesti kaikille kiinnostuneille. ICOM Suomen komitea tarjoaa jäsenistölleen tilaisuuksia ilman osallistumismaksuja.

Kulttuuriperinnön suojelu

ICOM palvelee yhteiskuntaa ja sen kehitystä sitoutumalla kulttuuriperinnön suojeluun ja vaalimiseen. Tavoitteita edistetään kansainvälisten komiteoiden toiminnan kautta, mutta myös erillisten ohjelmien kautta.

Laittoman maastaviennin estäminen (Fighting Illicit Traffic).

Kulttuuriesineiden laitton maastavienti toteutuu eri muodoissa eri puolilla maailmaa. Tässä laajassa ja kansainväliselle ICOMille hyvin tärkeässä ohjelmassa vastustetaan muun muassa taidevarkauksia, laittomia kaivauksia, laitonta maastavientiä, laittomia omistusoikeuden siirtoja ja vääreännösten liikkumista. Taustana toimivat muun muassa UNESCO:n kansainväliset yleissopimukset.

ICOM toimii yhteistyössä UNESCO:n, Interpolin ja muiden toimijoiden kanssa. ICOM ylläpitää ”Observatory Illicit Traffic” –sivustoa, johon on koottu maakohtaisesti olennainen lainsäädäntö, kansainväliset sopimukset ja muita olennaisia resursseja. Lisäksi ICOM tuottaa kansainvälisiä punaisia listoja (Red lists) ja ylläpitää niiden tietokantaa. Punaisiin listoihin kootaan riskialttiilla alueilla sijaitsevat vaarassa olevat taideteokset ja arkeologiset esineet, joiden myynti tai muu katoaminen halutaan estää.

ICOM Suomi on ollut mukana Helsingin yliopiston ”Working with cultural objects and manuscripts” -tutkimusprojektissa, jossa tutkitaan muinaisesineiden ja käsikirjoitusten alkuperään ja laillisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Strategiset tavoitteet

ICOM Suomi levittää tietoisuutta aiheeseen liittyen ja vastaa Observatory Illicit Traffic -sivuston ajantasaisuudesta Suomen osalta. Yliopistoyhteistyö jatkuu ja sen tuloksia julkaistaan ICOMin kanavilla.

Omistusoikeuskiistojen selvittely (Art and Cultural Heritage Mediation)

ICOM kannattaa laittomasti hankitun kulttuuriomaisuuden palauttamista oikeille omistajilleen. Kiistatapaukset ovat usein monimutkaisia. ICOM tarjoaa museoille ja kulttuurisektorin organisaatioille apua tällaisten tapausten selvittelyyn. ICOMin tarjoama selvittely on vapaaehtoinen prosessi, jossa osapuolilla itsellään on lopullinen vastuu kiistan selvittämisestä neuvottelujen jälkeen.

Strategiset tavoitteet

Suomen osalta tavoitteena on lisätä tietoisuutta tästä ohjelmasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista suomalaisille.

Museoiden hätätilanneohjelma (Museums Emergency Program)

Tulvat, maanjäristyksen ja muut luonnonkatastrofit saattavat aiheuttaa ennakoimattomia ja suuria tuhoja museoille, samoin sotatilanteet. ICOM pyrkii edistämään valmistautumista tällaisiin tilanteisiin yhteistyössä monien muiden kulttuuriperintöalan toimijoiden, mm ICCROMin kanssa. Toiminta keskittyy aihepiirin tutkimukseen, valmistautumiseen ja toimintaan hätätilojen sattuessa.

Strategiset tavoitteet

Selvitetään kansallinen työnjako Suomessa (Pelastusala, kriisisuunnitelmat yms). ICOM Suomi voi tarjota asiantuntemusta ja auttaa löytämään sellaista. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta tästä ohjelmasta suomalaisille.

ICOM Suomi vaikuttaa. Neuvottelukunnat ja työryhmät

ICOM Suomella on roolinsa kansallisessa kulttuuriperintöalan valvonnassa ja päätöksenteossa. Viime vuosina komitealla on ollut edustaja Metropolia AMK:n konservoinnin koulutusohjelman neuvottelukunnassa, joka keskustelee koulutusohjelman sisällöistä opetushenkilökunnan ja työelämän edustajien kesken. ICOM Suomella on edustaja Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:n vetämässä ”Kulttuuriperinnön vaaliminen” seurantaryhmässä. Ryhmässä seurataan ja kommentoidaan kulttuuriperintöalaan liittyvien kansainvälisten standardien kehittymistä sekä käännetään niitä suomeksi.

Strategiset tavoitteet

ICOM Suomi osallistuu aktiivisesti kulttuuriperintöalan kotimaisiin työryhmiin, jotka liittyvät kansainvälisen ICOMin määrittämiin tehtäviin.

Viestintä

ICOM Suomen tehtävänä on välittää tietoa ICOMin kansainvälisistä tapahtumista sekä jäsenasioista kotimaassa. Tavoitteena on lisätä ICOMin tunnettua ja tavoitella lisää aktiivisia jäseniä. Viestintään käytetään pääasiassa ICOM Suomen omia nettisivuja ja Facebookia sekä museopostilistaa. Nettisivut uudistetaan keväällä 2018.

Strategiset tavoitteet

Viestintä on ammatillista, mutta kapulakielestä vapaata ja helposti lähestyttävää, sekä visuaalisesti kiehtovaa. Nettisivut pidetään ajantasaisina ja monipuolisina ja blogitoimintaa lisätään. Jäsenten ääntä tuodaan enemmän esiin. Jäsenistölle kerrotaan selkeästi, miten ICOMiin sekä eri kansainvälisiin komiteoihin liitytään. Jäsenille avataan ICOM Suomen jäsenkriteerit. Tietoa annetaan myös siitä, mitä hyötyjä

jäsenyydestä on niin yksilöjäsenelle kuin yhteisöjäsenille. Kansainvälisistä konferensseista viestitään riittävästi.

Työryhmä

ICOM Suomen komitea ry:n vuoden 2017 vuosikokouksessa vahvistettu hallitus:

Eero Ehanti (puheenjohtaja)
Maija Ekosaari (varapuheenjohtaja)
Wiktoriina Hurskainen (sihteeri)
Kati Huovinmaa
Antti Kauppinen
Laura Kauppinen
Tiina Lehtinen

Lassi Patokorpi
Minna Sarantola-Weiss
Tuulia Tuomi

Lisätietoja

ICOM: <http://icom.museum/>

ICOM Suomen komitea ry: <http://finland.icom.museum>